

Landsbyprisen 2021

Formålet med at uddele landsbyprisen er at understøtte udvikling og fornyelse i regionens landsbyer samt at synliggøre landsbyer og lokalsamfund som attraktive steder at leve.

Dato 05-02-2021

Nærværende notat orienterer om processen for Landsbyprisen 2021, der blev igangsat i efteråret 2020. Derudover foreslås tilføjet et element til processen, nemlig et lærings- og udviklingsforløb, der er beskrevet nedenfor. Det er hensigten, at lærings- og udviklingsprocessen igangsættes medio 2021.

1-33-76-1-20

Side 1

Proces og delelementer i nedenstående evalueres primo 2022.

Proces

Der kan indstilles en kandidat pr. kommune.

Region Midtjylland annoncerede i efteråret 2020 efter kandidater til landsbyprisen med deadline for indsendelse af ansøgninger den 1. februar 2021. De indkomne ansøgninger er skrevet på baggrund af udvalgte kriterier (se nedenfor) og vurderes på baggrund af samme kriterier.

Administrationen har modtaget seks ansøgninger og sikret sig ved telefonisk kontakt, at der ikke er flere på vej fra de øvrige LAG'er og kommuner. Der er modtaget gennemsnitligt 10 ansøgninger årligt i de sidste fem år. Det relativt lave antal ansøgninger i år skyldes iflg. samarbejdspartnere i kommuner og LAG'er, at landsbyerne ikke har haft mulighed for at prioritere udarbejdelse af ansøgninger pga. corona-situationen.

De bedste landsbyer går videre til en finalerunde, hvor landsbyerne præsenterer sig direkte over for et fagligt panel.

Indstilling af vinder af Landsbyprisen 2021 behandles politisk i april. Uddeling af Landsbyprisen 2021 sker lokalt i maj/juni 2021.

Nyt lærings- og udviklingsforløb for kandidatlandsbyer:

Erfaringer fra tidligere år viser, at der i landsbyerne findes et stort ønske om deling af viden og erfaringer fra andre landsbyer. Administrationen foreslår derfor, at processen omkring landsbyprisen fra 2021 tilføjes et nyt viden- og kompetenceudviklingselement, hvor de indstillede landsbyer tilbydes et forløb, der stiller skarpt på landsbyernes særlige behov og ønsker om at arbejde med bæredygtighed, eksempelvis i forhold til energiforsyning, sundhed og trivsel m.m. Dette kan eksempelvis ske gennem fælles workshops med deltagelse af alle indstillede landsbyer kombineret med mere individuelle udviklingsforløb for den enkelte landsby.

Det foreslås desuden, at lærings- og udviklingsforløbet tilbydes til øvrige interesserede landsbyer, bl.a. de landsbyer, der deltager i regionens øvrige landdistriktsinitiativer.

Formidling:

Administrationen arbejder med at skabe øget synlighed omkring landsbyprisen. Bl.a. vil viden- og kompetenceforløbet give anledning til flere gode erfaringer og historier, som kan kommunikeres bredere ud. Desuden vil finalelandsbyerne ligesom i 2020 få tilbud om at få lavet en præsentationsvideo.

Endvidere vil administrationen arbejde på at indsamle viden og best practices fra tidligere vindere af landsbyprisen og kandidater til landsbyprisen 2021 og videreformidle deres gode såvel som mindre gode erfaringer og cases via hjemmeside, sociale medier og møder mv.

I tilknytning til overrækkelsen af landsbyprisen i forsommeren 2021 afholdes et større event med politisk deltagelse, hvor vinderen vil blive fejret, og hvor der samtidigt sættes fokus på landdistriktsudvikling generelt.

Kriterier for landsbyprisen:

Landsbyprisen kan uddeles til en landsby med op til 2.000 indbyggere eller til en gruppe af samarbejdende landsbyer.

Kriterierne for landsbyprisen blev godkendt i oktober 2019ⁱ. Administrationen har forud for annonceringen i oktober 2020 bearbejdet kriterierne sprogligt, så de afspejler landdistriktsstrategien samt er lettere at kommunikere til målgruppen.

Kriterierne er endvidere suppleret med vejledende spørgsmål, der kan hjælpe ansøgerne, når de skal beskrive deres landsbyer og udviklingsaktiviteter i forhold til kriterierne.

Følgende syv kriterier ligger til grund for hhv. ansøgninger og vurdering af ansøgninger:

1. Landsbyens arbejde med et attraktivt og gennemtænkt fysisk miljø

- Er der fx arbejdet med at renovere eller forskønne landsbyen?
- Er der fx tænkt i nye/alternative boligformer og evt. i bæredygtigt materialevalg?
- Er der fx tænkt i nye anvendelsesmuligheder for eksisterende bygningsmasse?

2. Landsbyens vision for bæredygtig udvikling

- Hvordan planlægger landsbyen sine udviklingsaktiviteter? Findes der fx fælles visioner, strategier eller handlingsplaner for området og er der opbakning til at realisere ideerne?
- Planlægges der fx udviklingsaktiviteter flere år frem?
- Hvordan tænkes bæredygtighed ind i udviklingen af lokalområdet på langt sigt?

3. Landsbyens arbejde med lokalområdets stedbunde ressourcer og potentialer

- Hvordan inddrages de ting, der gør landsbyen unik i arbejdet med udvikling?
- Bruger landsbyen sine ressourcer aktivt – fx særlig kulturarv, håndværkstradition, unikke naturområder – eller lokale skoler, virksomheder eller lign.
- Hvordan inddrages og samarbejder lokale foreninger og ildsjæle om udviklingsarbejdet?

4. Landsbyens fokus på udsyn, samarbejde og opbygning af viden og kapacitet

- Deltager eller afholder landsbyen netværk og arrangementer fx kommunale, regionale eller nationale med henblik på at opbygge viden og kompetencer lokalt, herunder viden om bæredygtig udvikling?
- Hvordan arbejder landsbyen med inspiration og viden udefra?
- Hvordan arbejder landsbyen med formidling af egne mål, projekter og løsninger?

5. Landsbyens arbejde med trivsel, sundhed, frivillighed og sociale fællesskaber

- Har landsbyen aktive lokale foreninger med fokus på fx kultur eller idræt?
- Hvordan bidrager lokale frivillige til at skabe handling i lokalområdet?
- Har landsbyen udviklet eller afprøvet nye ideer eller tiltag med fokus på fx sundhed og trivsel

6. Landsbyens arbejde med klima, biodiversitet og ressourcer

- Er der fx tænkt nyt ift. energi, genbrug eller lign?
- Er der fx arbejdet med genopretning, bevarelse eller ny anvendelse af naturområder?
- Hvordan arbejder lokalområdet med lokale løsninger på miljø, natur – og klimaudfordringer?

7. Landsbyens overordnede udvikling

- Hvordan har landsbyen udviklet sig gennem de seneste 3-5 år, herunder ift. bæredygtighed?
- Hvordan kan konkrete projekter eller den overordnede tilgang til udvikling tjene til inspiration for andre?
- Hvordan arbejder lokalområdet med at samle kræfterne på tværs af baggrunde og interesserer i lokalområdet?

Fagligt panel:

Et fagligt panel med eksterne ressourcepersoner bistår regionen med en vurdering af ansøgninger og kandidater. På den måde sikres der på den ene side en stor faglighed og på den anden side høj grad af uvildighed i vurderingen.

Det faglige panel består af:

- En repræsentant fra universiteter med forskningsfaglig viden
- To repræsentanter fra kommuner med stor viden om lokaludvikling
- En repræsentant med viden om biodiversitet, natur, bæredygtighed m.m.
- En repræsentant med viden om samfundsmæssige forhold og helhedsorienteret udvikling.
- En repræsentant fra landdistriktsteamet i Region Midtjylland (som formand)

Rekrutteringen af paneldeltagere er sket med en særlig opmærksomhed på, at de skal kunne bidrage med forskellige perspektiver inden for bæredygtighed, så perspektiver i forhold til social, økonomisk og/eller miljømæssig bæredygtighed inddrages. På den måde sikres realiseringen af den regionale landdistriktsstrategi, jf. "diamantmodellen".

i Kriterier anvendt i forbindelse med Landsbyprisen 2020:

1. Landsbyens fysiske miljø er attraktivt, og der er god adgang til natur, hvilket f.eks. kan være skabt gennem større projekter, sanering m.m.
2. Landsbyen arbejder med indsatser og aktiviteter der understøtter en bæredygtig udvikling.
3. Landsbyens udvikling tager udgangspunkt i de særlige stedbundne ressourcer og potentialer, som kendetegner lokalområdet.
4. Landsbyens borgere, foreninger og erhvervsliv har inden for de seneste 3-5 år medvirket aktivt til at planlægge landsbyens og områdets udvikling.
5. Landsbyen har udsyn og deltager i samarbejder og netværk, eksempelvis om fælles projekter, faciliteter og arrangementer.
6. Landsbyen har aktive fællesskaber og frivillige, som understøtter et godt og inddragende socialt og kulturelt miljø.
7. Generel vurdering af landsbyen og dens udviklingsaktiviteter.